

Rik Bevernage over 25 jaar De Werf in Brugge

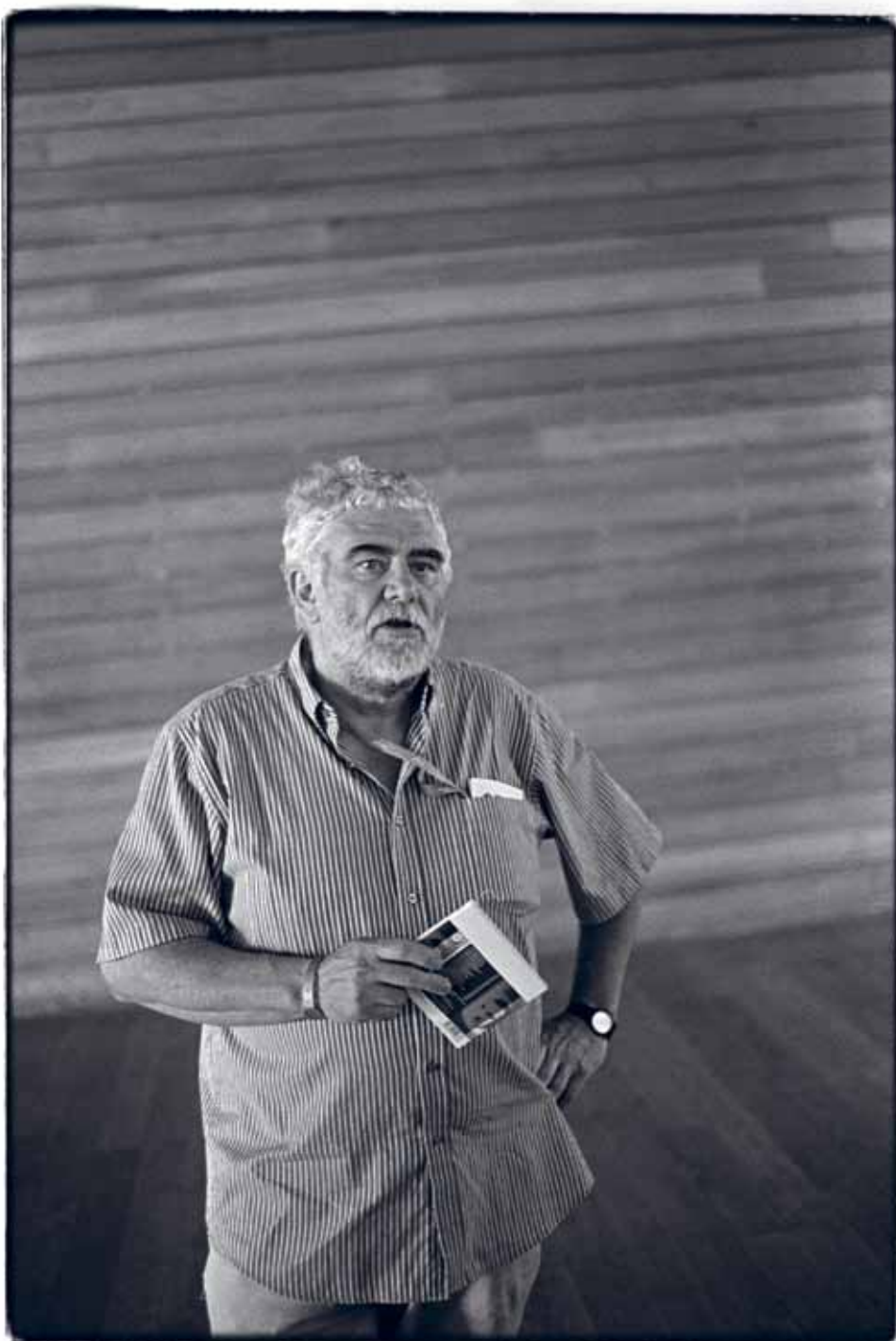
“Een blijvend gevecht”

Een indrukwekkende lijst concerten en theatervoorstellingen, een jazzlabel dat naar zijn honderdste cd-uitgave toeleeft: het zijn de meest opvallende verwezenlijkingen op het palmares van kunstencentrum De Werf in Brugge. Voor de jazz is De Werf nu al een kwarteeuw een van 's lands belangrijkste podia, iets wat bezieler en oprichter Rik Bevernage bij de start zeker niet had durven te voorspellen.

*“Ik heb letterlijk nachten wakker gelegen in 1987, toen we ons eerste internationale jazzconcert organiseerden”, zegt Bevernage, drie hoog in een vergaderzaaltje van het Brugse Werf-gebouw. “Ik dacht: hier gaat geen volk op afkomen. Maar het werd een succes. Het *George Adams/Don Pullen* kwartet speelde fenomenaal goed. Ik luister zelfs af en toe terug naar*

de opname van dat concert. Echt wel straf.”

En zo heeft De Werf van elk concert wel een opname. Een straffe collectie is dat intussen. *Joe Lovano, David Murray, Wynton Marsalis, Dave Holland, Henry Threadgill, Cassandra Wilson, Randy Weston, Steve Coleman, Dewey* en zoon *Joshua Redman*: ze stonden allemaal op het podium van De Werf. Grote namen,

inderdaad. Al waren ze dat misschien nog niet op het moment dat ze in De Werf stonden. De Werf probeert vooruit te denken, en doet dat nog altijd. **Rudresh Mahanthappa** en **Vijay Iyer** breken nu pas door, maar waren een paar jaar geleden al in De Werf te zien.

"We zijn altijd op zoek naar nieuwe namen die het verdienen geprogrammeerd te worden", zegt Rik Bevernage. *"Dezelfde filosofie hanteren we voor Jazz Brugge, ons tweemaaljaarlijks festival. Het is niet mijn bedoeling zalen te vullen. Ik vul wel graag de zaal, maar dan met mensen op het podium die we belangrijk vinden om te presenteren. Dat is een andere invalshoek, omdat we die opdracht hebben gekregen van de gemeenschap."*

De Werf draait nu eenmaal op de subsidies die het ministerie van Cultuur toebedeelt. Daarom ook is het kunstencentrum meer en meer Belgische jazz gaan programmeren.

Rik Bevernage: *"Subsidies dienen om zaken te programmeren die in de gewone markt niet mogelijk zijn. Het is niet ons doel **Toots Thielemans** te programmeren in een grote zaal. We willen wel corrigeren op de markt. In die beginjaren was élk professioneel jazzconcert een correctie op de markt. Er was toen gewoon niets anders. Maar we kregen snel de kritiek van Belgische muzikanten dat we alleen maar Amerikanen programmeerden. Terecht. Want waar konden zij dan nog spelen? Ik heb het over mensen als **Nathalie Lories**, **Frank Vaganée**, **Kris Defoort**, **Jan de Haas**... Allemaal prille twintigers, toen. Daarom hebben we in de Werf de Jazzlab-series opgestart, om Belgische muzikanten dezelfde kansen te geven als de Amerikanen: een optreden met een echte PA, een echte vleugelpiano, in echte concertomstandigheden, géén kroegconcert. We zijn toen gestart met **Frank Vaganée** en **Mike del Ferro**, nadien **Nathalie Lories** en dan was de trein vertrokken. Intussen doen de Jazzlab-series vele zalen aan."*

Rik Bevernage richtte De Werf op in 1986. *"Ik werkte voor het Masereelfonds West-Vlaanderen, een linkse vormingsorganisatie",* vertelt hij. *"Ik gebruikte regelmatig het oude pand hier voor vormingsactiviteiten, theatervoorstellingen enz. Dat gebouw kwam leeg te staan en van het een kwam het ander. We zijn snel erkend als kunstencentrum. Onze eerste subsidie bedroeg 500.000 Belgische frank (12.500 euro). Het Masereelfonds stond voor politiserend vormingswerk, maar ik was wel al jaren bezig met het organiseren van jazzconcerten. Ooit heb ik zelfs een jazzfestivalletje georganiseerd in Lombardside, dat compleet is uitgerend. Het aller-eerste concert dat we hier in De Werf hebben georganiseerd was **Seven Steps**, een groep rond **Johan** en **Peter Vandendriesche**, **Michel Herr**, **Richard Rousselet**. Vlak daarna was het dus meteen prijs met **George Adams** en **Don Pullen**. Dat was oktober 1987."*

"In die beginperiode was ik hier de enige die een loontje kreeg uitbetaald. Een zeer bescheiden loon, dat wel. Ik was barman, onderhoudsman, chauffeur, schoonmaker, ik deed hier eigenlijk alles. De weinige subsidiemiddelen die we kregen, gebruikten we voor het creëren van theaterstukken, maar dus ook jazz."

Gaan jullie wel blijven subsidies krijgen?

Dat is een voortdurende strijd. Vorig jaar kregen we onverwacht een negatief vooradvies omdat we

beoordeeld waren door een nieuwe commissie die niet bezig is met theater en niet met muziek. Een donderslag bij heldere hemel. We zijn nooit bedreigd geweest op het niveau van de beleidsmakers, maar die ene commissie velde een oordeel alsof jazz geen hedendaagse muziekvorm zou zijn.

Is dat advies dan bijgestuurd?

Ja, maar die periode was voor mij absoluut niet fijn. Dat ik vandaag geen directeur meer ben van De Werf, maar alleen nog jazzprogrammatrice, heeft daarmee te maken. Ik vond dat echt verschrikkelijk. Gelukkig is toen een steuncampagne opgestart. Ik heb hier 500 verklaringen liggen van muzikanten van over heel de wereld, en dan heb ik het nog niet over het theater. Dat heeft ons gered. We zijn weer safe voor de komende drie jaar.

Rik Bevernage:

"Een cd is geen verkoopsproduct meer, het is meer een promotioneel product geworden"

*In 1993 brachten jullie de cd Sketches of Belgium van **Kris Defoort** uit. Was het meteen de bedoeling om een nieuw platenlabel op te starten?* Neen. Ik had een radio-interview gehoord met **Kris Defoort**, een Bruggeling, die klaagde dat hij opnames had gemaakt die hij maar niet gepubliceerd kreeg. We hebben hem toen geholpen, zonder dat het de bedoeling was om een label te starten. Die cd werd als 'Werf 001' gecatalogeerd maar dat had vooral te maken met onze sponsor, de toenmalige ASLK die een '001' club had. En ons label werd W.E.R.F. gedoopt, met puntjes tussen. We noemden dat bij wijze van grap Wasted Energy Record Factory. Maar nadien kwamen de mensen van **Octurn** ook al aandragen met een opname die al klaar was. En zo zijn we toch op gang gekomen, ook al wisten we aanvankelijk nog niet goed welke kant we uitwilden. De derde cd was bijvoorbeeld een theateropname. En we hebben ook Amerikanen uitgebracht, zoals **Joe Fonda**, **Mark Helias** en **Mark Dresser**. Tot we inzagen dat het geen zin had om die spaarzame Vlaamse subsidies ook nog eens aan Amerikaanse muzikanten te spenderen.

Jullie wilden Belgische muzikanten de kans geven?

Dat is tot vandaag onze bedoeling, ja. De muziekmarkt is in elkaar gestort, niet alleen in de jazz trouwens. Er is wel een groeiende verkoop op concerten, maar elke cd blijft een verlieslatend avontuur, ook al omdat de opnamesubsidies intussen zijn afgeschaft. Toch maakt onze nieuwe directeur een absolute pri-

oriteit van de cd's: het tempo van uitgeven is alleen maar gestegen. Dat kan omdat we minder investeren per cd. Vroeger zetten wij de hele productie op, inclusief repetitiedagen. Nu doen we meer joint ventures, zoals met het **BJO**.

Hoeveel verkochte exemplaren haalt een Werf-cd?

Een gemiddelde Belgische jazz-cd verschijnt in het beste geval op een duizendtal exemplaren en haalt een verkoop van om en bij de 600 stuks. Dan halen we een return van 5.000 euro, terwijl de meeste cd's toch 12 à 15.000 euro kosten. We maken telkens zwaar verlies, het is niet anders.

In Engeland, met een veel grotere jazzscene, haalt het Vortex-label géén grotere oplagen. BMC of het Budapest Music Centre: zelfde verhaal. We zien iedere cd nu als een soort theaterproductie, die ten slotte ook met subsidiegeld wordt gemaakt. Een cd is geen verkoopsproduct meer, het is meer een promotioneel product geworden.

Wat is de best verkochte Werf-cd?

De tiendelige box *The finest in Belgian Jazz* verkocht goed. In zijn geheel, maar ook de individuele cd's draaiden goed: **Nathalie Lories** haalde 5 à 6.000 exemplaren, het **BJO 6** à 7.000. **Chris Joris** doet het ook goed, maar vroeger meer dan nu. Nogmaals: de cd-verkoop is stilgevallen, ook bij de grote labels. We stevenen nu wel af op onze honderdste cd (*de pas verschenen cd van het **Rêve D'Eléphant Orchestra** is nummer 90 en er staan er al tien in de steigers, nvd.r.*) maar we weten nog lang niet of er ook nog een nummer 101 zal komen.

Overwegen jullie dan om met die cd's te stoppen?

Uiteindelijk moeten ze toch een béetje verkopen, hé. Er moet toch een zekere vorm van terugverdieneffect zijn. Het **BJO** is eigenlijk de enige naam waar we niets aan verliezen.

Hebben jullie nooit de ambitie gehad om ook een internationaal label te worden? Zoals het Portugese Clean Feed, bijvoorbeeld?

We hebben die ambitie bewust tegengehouden, ook al zou je verstoeld staan welke internationale namen ons vragen om op ons label te worden uitgegeven. Maar het kan toch niet de bedoeling zijn om gemeenschapsmiddelen te investeren in een nieuwe cd van – ik zeg maar wat – **Joe Lovano**?

Tot slot: met welk gevoel blik u terug op de voorbije 25 jaar?

Met een tevreden gevoel natuurlijk. Uiteindelijk heb ik samen met mijn collega's een kunstencentrum kunnen neerplanten in Brugge waar jaarlijks meer dan 120 niet voor de hand liggende concerten en theatervoorstellingen plaatsvinden. Dit maakt echt wel een verschil voor een kleine stad als Brugge. Voor de jazz in Vlaanderen is De Werf één van de belangrijke spelers, met ons label, ons tweemaaljaarlijks Europees getint festival en de consequente programmering. Ik weet zeker dat het een blijvend gevecht is. Maar ik ben wel trots op onze verwezenlijkingen.

Peter De Backer